

Мета:

- ознайомити учнів із поняттями «ритм», «ритмічний рисунок», з назвами та графічним написанням тривалостей; учити відтворювати мелодію за графічним зображенням; ознайомити з мистецтвом дзвонарів;
- розвивати в учнів чуття ритму, розуміння емоційного змісту і характеру творів;
- виховувати інтерес до музики.

Музичний матеріал: М. Шух «Весняні передзвони»; Я. Дубравін «Крапельки»; поспівка «Кап-кап»; аудіозапис барабанного дробу.

Наочні посібники: нотна хрестоматія; ілюстрації до музичних творів; портрет М. Шука; різнокольорові картки; малюнок (декоративний орнамент).

Обладнання: ТЗН; музичний інструмент; фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід (*В. Шайнський «Гра»*).

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Бесіда

- ♦ Що таке тривалість звуку?
- ♦ Якими звуки бувають за висотою?
- ♦ Чим різняться колискова пісня та військовий марш?
- ♦ Чому маленькі козенята з казки «Вовк та семеро козенят» не відчинили двері злому Вовку?
- ♦ Чим відрізнявся голос Вовка від голосу Мами-кози?

3. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Нам відомо, що музичні звуки за своєю тривалістю поділяють на довгі та короткі (ТА і ТІ-ТІ). Музика складається з чергування то довгих, то коротких звуків. Сьогодні ми дізнаємось, як називають таке чергування.

4. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Учитель. Усе в світі має ритм. Добовий ритм — ранок, день, вечір, ніч; зміна пор року — це ритм нашої планети. Розгляньмо орнамент! (*Демонструє декоративний орнамент.*) Його елементи повторюються, тобто малюнок має свій ритм. Наш світ наповнений різними ритмами.

- ♦ Які ще приклади ви могли б навести?
- ♦ Що ж таке ритм? Чи існує він у музиці?

Робота з поняттями

Ритм — упорядковане чергування звуків різної тривалості. Поєднання довгих і коротких звуків у певному порядку називають **ритмічним рисунком**.

Учитель. Ми вже навчилися розрізняти ритми польки та вальсу. Особливо важливим є чуття ритму у марші.

Слухання барабанного дробу.

- ♦ Ви відчули, з чого він складається?

Ця музика і є яскраво вираженим ритмом, що дуже важливий для всієї музики.

- ♦ Як позначають ритмічний рисунок у музиці?

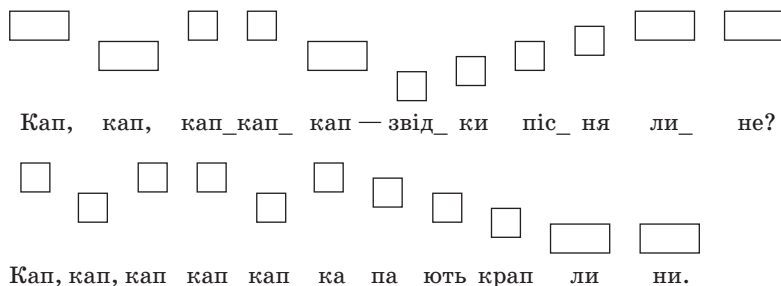
Ми ознайомимось з тривалостями, що складають цей рисунок.

- ♦ Яку назву мають ці тривалості?

Учитель пояснює основні тривалості звуків.

Вокально-хорова робота

Учитель. Розгляньте ритмічний рисунок поспівки «Кап-кап».

- ♦ З яких тривалостей складається ритм цієї поспівки?
- ♦ Проплескайте довгі тривалості по колінах, а короткі — долоньками.
- ♦ Які інтонації відчутно у тексті поспівки?

Розучування та виконання поспівки з проплескуванням ритму.

Гра «Ритмосклади» (для підготовлених учнів)

Учитель пропонує учням заповнити таблицю, записавши слова, що за кількістю складів відповідають певному ритму.

Поняття \ Склади			
Хатні речі			
Дерево			
Тварина			

Проспівування слів на звуці однієї висоти та проплескування його ритму.

- ♦ Прослухайте пісню Я. Дубравіна «Крапельки», визначте її характер, настрій.
Слухання та розучування пісні Я. Дубравіна «Крапельки».
- ♦ Яку пору року зображує композитор у цій пісні?

Слухання музики

Учитель. Пропоную ознайомитися з незвичною весняною музикою — твором сучасного українського композитора Михайла Шуха.

- ♦ Як би ви назвали цей твір?
Слухання п'єси М. Шуха «Весняні передзвони».
- ♦ Що нагадала вам ця музика?
- ♦ Що вона передає? Де б вона могла звучати?
М. Шух назвав свою п'єсу «Весняними передзвонами».
- ♦ Чому ці передзвони весняні?

Можливо, тому що ця пора року сповнена мелодійного передзвону — співу птахів, дзюрчання струмків тощо. Вершина весняного передзвону — великодні дзвони. Розгляньте ілюстрації, що зображують дзвонарів, які грають на дзвонах (демонструє ілюстрацію). Це дуже складна й відповідальна справа.

Прослухаймо ще раз п'єсу М. Шуха «Весняні передзвони», приєднавшись до виконання мелодії за допомогою уявних дзвонів.

Повторне слухання твору з пластичним інтонуванням.

4. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

- ♦ Як називають чергування довгих і коротких звуків?
- ♦ Які тривалості вам відомі?
- ♦ З яким музичним твором сьогодні ознайомилися?
- ♦ Яке враження він справив на вас?

Учні виходять із класу під музичний супровід (М. Шух «Весняні передзвони»).